

Отримано: 04 травня 2016 р.

Прорецензовано: 20 травня 2016 р.

Прийнято до друку: 26 травня 2016 р.

Фоміних М. В. Стратегічні орієнтири формування політики управління сектором системно важливих банків // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – Острог: Вид-во НУ«ОА», травень 2016. – № 1(29). – С. 120–126.

УДК 336.3: 339.7

JEL-класифікація: G 2

Фоміних Мар'яна Василівна,

викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту Національного університету «Острозька академія»

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ СЕКТОРОМ СИСТЕМНО ВАЖЛИВИХ БАНКІВ

Досліджено методологічні та практичні підходи до визначення системно важливих банків, побудови системи нагляду та управління сектором системно важливих банків з урахуванням зарубіжного досвіду. Надано пропозиції та рекомендації щодо імплементації зарубіжного досвіду управління сектором системно важливих банків у вітчизняну банківську практику з урахуванням ступеня концентрації банківської системи України та частки державних банків у цьому секторі.

Ключові слова: системно важливий банк, системний ризик, банківський нагляд, концентрація банківської системи, державні банки.

Фоминых Марьяна Васильевна,

преподаватель кафедры финансов, учета и аудита Национального университета «Острожская академия»

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЛИТИКИ УПРАВЛЕНИЯ СЕКТОРОМ СИСТЕМНО ВАЖНЫХ БАНКОВ

Исследованы методологические и практические подходы к определению системно важных банков, построения системы надзора и управления сектором системно важных банков с учетом зарубежного опыта. Даны предложения и рекомендации по имплементации зарубежного опыта управления сектором системно важных банков в отечественную банковскую практику с учетом степени концентрации банковской системы Украины и доли государственных банков в этом секторе.

Ключевые слова: системно важный банк, системный риск, банковский надзор, концентрация банковской системы, государственные банки.

Maryana Fominyh,

Teacher of Finance, Accounting and Auditing Department, The National University of Ostroh Academy

STRATEGIC ORIENTING POINTS OF FORMULATION OF POLICY SECTOR MANAGEMENT OF SYSTEMICALLY IMPORTANT BANKS

The author researched methodological and practical approaches to the determining of systemically important banks, to the construction of the supervision system, and to the sector management of systemically important banks. The article contains proposals and recommendations on implementation of the foreign experience in the sector management of systemically important banks into the practice of the domestic banking system, taking into account the degree of concentration of the banking system of Ukraine, and also the share of state banks in this sector.

Key words: systemically important bank, system risk, banking supervision, concentration of the banking system, state banks.

Постановка проблеми. Стабільність фінансової системи будь-якої країни залежить від стану та поведінки найбільших банків, які зазвичай визнаються системно важливими. Впродовж останніх років проблематика регулювання діяльності системно важливих банків набула особливої актуальності у зв'язку з пришвидшенням процесу концентрації банківського сектору. Масштаб ризиків, пов'язаних із системно важливими банками, став особливо помітний у ході останньої світової фінансової кризи. Погіршення показників діяльності великих фінансових установ розповсюдило шоки на всю фінансову систему і також завдало удару сектору реальної економіки. Регуляторні органи не мали коштів, достатніх для попередження поширення шоку від системних фінансових установ до інших суб'єктів економіки, і тому державний сектор був змушений вживати заходів постфактум, в основному шляхом вливання значних коштів в банки, які могли б підірвати фінансову стійкість системи.

Однак парадокс ситуації полягав у тому, що саме модель бізнесу системно важливих банків стала одним із важливих чинників фінансової кризи. Відмова від підтримки системно важливих банків була б рівнозначною визнанню безпорадності уряду в регулюванні економіки. Розробка особливого механізм-

му управління такими банками могла б попередити розгортання негативного сценарію в майбутньому. Тому на порядку денному стоїть питання розробки стратегії управління системно важливими фінансовими установами для забезпечення стійкості банківської системи в майбутньому.

Поряд з офіційним терміном «системно важливі фінансові установи» у світовій практиці широко застосовується технічне поняття «too big to fail». Поняття «занадто великих, щоб збанкрутувати» банків стосується тих фінансових установ, які настільки великі і такою мірою пов'язані між собою, що їх крах матиме катастрофічні наслідки для економіки. Тобто можливість краху таких великих банків не виключається, але фактично держава цього не може допустити заради суспільного інтересу стабільності. Тому виникає теоретичне обґрунтування необхідності надання рятувальної державної допомоги таким банкам з боку уряду і центрального банку. Однак таке ставлення породжує проблему безвідповідального прийняття великими банками занадто високого, неприпустимого ризику в надії на те, що в разі найгіршого розвитку подій держава не залишить їх без допомоги і врятує. Разом із тим, короткострокових стимулів помірному характеру могло б бути достатньо, щоб підтримати економіку до тих пір, поки банки не відновлять свою стійкість. Важливо відмітити, що масивна підтримка проблемних банків не дала очікуваних результатів – розвитку кредитування та поживлення економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання системно важливих банків порушується в працях таких іноземних на вітчизняних науковців та аналітиків, як Дж. Стігліц, С. Пітер Роуз, П. Прат, Я. Анвар, В. Новікова, Ф. Алескеров, К. Парипа, І. Краснова. Наприклад, у фундаментальних працях з банківського менеджменту, С. Пітер Роуз вказує на важливість врахування розміру банку, оскільки значний розмір банку дозволяє збільшувати вплив на ринок, таким чином зменшуючи ймовірність втрати прибутку і частки ринку без підвищення ефективності діяльності [9, с. 147]. Але конкретних наукових розробок із питань вивчення впливу та політики управління сектором системно важливих банків у світовій і вітчизняній літературі недостатньо, і вони мають здебільшого фрагментарний характер.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є визначення стратегічних орієнтирів формування політики управління сектором системно важливих банків на основі вивчення теоретичних та оцінки практичних аспектів обраної проблематики. Завдання дослідження полягають в обґрунтуванні сутності категорії «системно важливий банк» та у визначенні шляхів імплементації зарубіжного досвіду управління сектором системно важливих банків у вітчизняну банківську практику з урахуванням ступеня концентрації банківської системи України та частки державних банків у цьому секторі.

Виклад основного матеріалу. Дослідження діяльності та політики управління сектором системно важливих банків активно розвиваються, а тому формального, єдиного визначення підходів і нормативів ще не сформовано. Завдяки тому, що після фінансової кризи термін «системно важливий банк» був офіційно закріплений Радою з фінансової стабільності спільно із Базельським комітетом з питань банківського нагляду [12], закладено методологічне підґрунтя до вивчення явища системно важливих банків. Дати визначення терміну «системно важливий банк» можна, використовуючи трактування МВФ системного ризику: «Ризик – порушення процесу надання фінансових послуг, який викликає порушення частини або всієї фінансової системи, а також несе в собі загрозу негативних наслідків для реального сектора економіки». Таким чином, банк, який може породжувати вказаний ризик, можна вважати системно важливим. Інакше можна сказати, що фінансова інституція може вважатися системно важливою, якщо її банкрутство або неможливість продовження діяльності будуть мати з великою ймовірністю негативні наслідки для фінансового посередництва [11]. Оскільки сутність системно важливих банків безпосередньо пов'язана з поняттям системного ризику, тому банк, який генерує такий ризик, необхідно вважати системно важливим. Відповідно банк може вважатися системно важливим, якщо його неплатоспроможність або неочікуване банкрутство спричиняє зростання системного ризику, суттєві порушення у фінансовій системі та призводить до негативних наслідків в економіці країни.

На сучасному етапі розвитку наукової думки визначення «системно важливий банк» має декілька інтерпретацій, які різняться залежно від критеріїв системної важливості і зазвичай розглядається з трьох позицій: 1) через поняття «системний ризик»; 2) шляхом дослідження якісних характеристик; 3) на основі кількісних методів.

Крім критерію системного ризику про системну важливість банку свідчить також і його розмір. При цьому ступінь диверсифікованості кредитного портфеля банку також може значно вплинути на його значущість у сучасній банківській системі. До того ж це трактування не дає змоги визначити механізми управління сектором системно важливих банків задля забезпечення стабільності банківської системи. Тому для повноти визначення системної важливості банку необхідно усвідомлювати, які базові характеристики діяльності банків можуть бути джерелом проблем. Для їх виявлення і застосовують інші підходи: якісні й кількісні методи.

Об'єднання кількісного підходу і якісного опису знайшло відображення в методології Базельського комітету з питань банківського нагляду щодо оцінки системної значущості глобальних системно важливих банків, згідно з якою є декілька критеріїв для складання переліку системних банків: 1) розмір

банку; 2) взаємопов'язаність з іншими установами; 3) інфраструктура фінансової установи (взаємозамінність); 4) глобальна (крос-юрисдикційна) діяльність; 5) ступінь складності (інтеграції). Методологія Базельського комітету з питань банківського нагляду складається з таких елементів: 1) підходу на основі індикаторів; 2) підходу на основі кошків; 3) наглядового судження; 4) періодичного перегляду та вдосконалення методології [5, с. 40]. Саме простота застосування та інтуїтивна зрозумілість є основними чинниками поширення цієї методології. Складнішими є методи мережевого аналізу та оцінки вкладу банку в системний ризик, оскільки потребують застосування інструментів економетрії. Для визначення ролі банку в загальному системному ризику оцінюють як первісний системний ризик, який у подальшому розподіляється на учасників, так і початковий внесок кожного банку в загальносистемний ризик. А з допомогою мережевого аналізу оцінюють наслідки порушення ліквідності та платоспроможності банку для всієї фінансової системи на основі прямих зв'язків між елементами системи. Тому саме мережевий аналіз доцільно застосовувати на рівні регулятора з метою оцінки рівня взаємопов'язаності банківських установ.

Методологія визначення системно важливих банків, встановлена Базельським комітетом, описана в методичному документі в листопаді 2011 року під назвою «Глобальні системно важливі банки: методологія оцінювання та вимоги до додаткового покриття збитків» та в методичних рекомендаціях 2013 року під назвою «Глобальні системно важливі банки: оновлена методологія оцінювання і вимоги щодо додаткового покриття збитків». У цих документах описано загальні та фундаментальні положення ідентифікації системно важливих банків, а також виділено групу індикаторів, які є обов'язковими для ідентифікації системно важливих банків на глобальному рівні. В цілому, Базельська методологія відповідає цілям глобального рівня, проте центральні банки країн світу в межах національних економік повинні доповнювати індикаторний підхід більш широким описом якісних характеристик та проведенням мережевого аналізу [6, с. 143].

Варто також зазначити, що провідними експертами Європи та США було розроблено алгоритм «DeptRank», використовуючи який, аналітики визначають частку ринку, на яку вплине можливе банкрутство певного банку. Для максимально ефективної роботи цього алгоритму необхідна повна інформація щодо всіх банків, їхніх кредитних портфелів, угод і перехресного володіння активами. Зазначену методику можливо застосовувати в режимі реального часу для прогнозування ймовірності кризи. Також існує схожа методика мережевого аналізу «SinkRank», яка моделює систему міжбанківських платежів на основі ланцюгів Маркова, що дає змогу визначити ступінь взаємопов'язаності між банками системи. У зарубіжній практиці використовуються й інші методики, зокрема для ідентифікації системно важливих банків на національному рівні.

В Україні до липня 2014 року було лише два терміни, які наближено характеризували поняття «системно важливий банк»: «системний банк» та «системоутворюючий банк». Наразі Законом України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що банк, діяльність якого впливає на стабільність банківської системи та який відповідає установленим Національним банком України критеріям, відноситься до категорії системно важливих банків [3, с. 4]. Визначення терміну «системно важливий банк» та розробка методики ідентифікації системно важливих банків є позитивним нововведенням, що скоригує зусилля центрального банку в напрямі регулювання впливу системно важливих банків на стабільність банківської системи країни.

Постановою Правління Національного банку України № 863 від 25 грудня 2014 року затверджено «Положення про порядок визначення системно важливих банків», у якому описана методика ідентифікації системно важливих банків за міжнародними вимогами щодо ідентифікації системно важливих банків. Згідно з цією методикою для ідентифікації системно важливих банків враховуються такі показники: 1) загальні активи (коефіцієнт зважування 35%); 2) кошти фізичних осіб, суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ (коефіцієнт 35%); 3) кредити, надані суб'єктам господарювання в сільське господарство, промисловість та будівництво (коефіцієнт 15%); 4) кошти, залучені від інших банків (коефіцієнт 7,5%); 5) кошти, розміщені в інших банках (коефіцієнт 7,5%). Для визначення системно важливих банків розраховується показник системної важливості банку за формулою (1):

$$CB = \sum_{j=1}^5 P_j * W_j * 100\%, \quad (1)$$

де CB – показник системної важливості банку; W_j – коефіцієнти зважування j -х показників (PA , $PB_{\text{фію}}$, $BKp_{\text{с}}$, $BK_{\text{с}}$, $DKp_{\text{ю}}$).

Середньоарифметичний показник системної важливості банків розраховується як співвідношення суми показників системної важливості банків до кількості банків, загальна сума показників системної

важливості яких становить не менше 80% показників загалом у банківській системі [7]. Банк вважається системно важливим, якщо показник системної важливості є більшим, ніж розмір середньоарифметичного показника системної важливості банків. Крім того, в лютому 2015 року Національним банком України було визначено, що системно важливий банк повинен із 1 січня 2019 року дотримуватися значення нормативу миттєвої ліквідності (Н4) не менше 30%, а значення нормативу максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) повинно бути не більшим за 20%. Також із 1 січня 2020 року системно важливий банк повинен формувати буфер системної важливості, який розраховується від загального обсягу ризику згідно з Інструкцією про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Національним банком України було зазначено, що віднесення банків до сектору системно важливих не обумовлює обов'язкового прийняття рішення щодо участі держави в їхньому капіталі: таке рішення приймається експертно-аналітичною радою з питань участі держави в статутному капіталі банків при Міністерстві фінансів.

Національний банк України продовжує розроблення нормативно-правових актів стосовно регулювання та нагляду за системно важливими банками. Серед іншого встановлюються додаткові вимоги до капіталу таких банків. Національний банк України планує поступове запровадження нових регуляторних вимог до системно важливих банків, що дасть змогу їх акціонерам здійснювати необхідні заходи. Це сприятиме підвищенню стійкості таких банків і банківської системи в цілому.

На основі методики, представленій у Постанові №863, станом на 1 грудня 2014 року було визначено 8 системно важливих банків: ПАТ «КБ Приват-банк», ПАТ «Ощадбанк», ПАТ «Укресімбанк», ПАТ «Дельта-банк», ПАТ «Райффайзен-банк Аваль», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «Промінвест-банк», ПАТ «Дочірній банк Сбербанку Росії». А вже станом на 16 лютого 2016 року Національний банк України скоротив кількість системно важливих банків в Україні до трьох: ПАТ «КБ Приват-банк», ПАТ «Ощадбанк», ПАТ «Укресімбанк».

Оскільки два з трьох ідентифікованих системно важливих банків належать державі та в контексті фахових дискусій про проблеми й перспективи розвитку банківського сектору в найближчий час та місце в ньому державних банків слід для ефективного впровадження рекомендацій щодо системно важливих банків Базельського комітету з питань банківського нагляду особливу увагу приділяти таким питанням: 1) наскільки ефективно працює державний сегмент банківської системи України; 2) чи є нагальна потреба його реформування, реструктуризації, оптимізації, приватизації; 3) якщо така необхідність є, які можливі шляхи й напрями такої оптимізації доцільно було б реалізувати на рівні держави. Найнадійнішим способом відповісти на поставлені питання є порівняння ключових показників діяльності державних банків у порівнянні з банківською системою в цілому. До прикладу, частка державної участі у банківській системі в цілому становить: близько 24% активів та залучених коштів, 18% кредитного портфеля, 31% власного капіталу, 35% статутного капіталу станом на 01.10.2015р. (розраховано за [2]). Ефективність державних банків за підсумками 2015 року в цілому відповідає рівню інших банків або є вищою, а можливими шляхами вирішення ключових проблем, від яких потерпають державні банки є: 1) пом'якшення вимог Національного банку України щодо страхових резервів під проблемні активи для державних банків; 2) стимулювання додаткової капіталізації банків як державою, так і зовнішніми інвесторами (іноземними й вітчизняними); 3) залучення до керівних органів державних банків топ-менеджерів, делегованих зовнішніми інвесторами, пропорційно до їхньої участі в капіталі, що може додатково поліпшити якість управління та забезпечити оптимізацію структури активів і пасивів державних банків [1, с. 17].

Процес виникнення системно важливих банків тісно пов'язаний із процесами концентрації та консолідації банківських систем і є їх наслідком. Зниження кількості учасників ринку та посилення нерівності між ними призводять до підвищення концентрації, яка, з одного боку, сприяє зростанню ефективності та потужності банківського ринку, а з іншого – може зумовити формування олігополії чи монополії на регіональному або на продуктовому ринку з багатьма негативними наслідками або ж появу банків «занадто великих, щоб збанкрутувати». Тобто, з одного боку, концентрація генерує позитивні результати для системи та клієнтів банків, а з іншого – може створити загрози для конкуренції та фінансових систем.

Фундаментальні трансформації глобальної банківської системи дедалі більше впливають на процес концентрації банківського капіталу. До прикладу, у США питома вага п'яти найбільших фінансових інститутів становить 23% від сукупних активів, у Японії цей показник дорівнює 24%, у Великобританії – 38%, а в Росії – 48% [4, с. 18]. Динаміка банківської концентрації в країнах ЄС є різноспрямованою, що значною мірою зумовлено більшою вагою національних економік із позитивним приростом, а також значним потенціалом для концентрації з огляду на історичну фрагментованість їхніх банківських систем. Банківський ринок України не настільки концентрований за активами в порівнянні з ринками багатьох країн ЄС, при цьому середньоевропейського рівня концентрації вже досягнуто, а основні причини високого приросту банківської концентрації в Україні за останні роки пов'язані з низькими стартовими рівнями і значними можливостями для зростання.

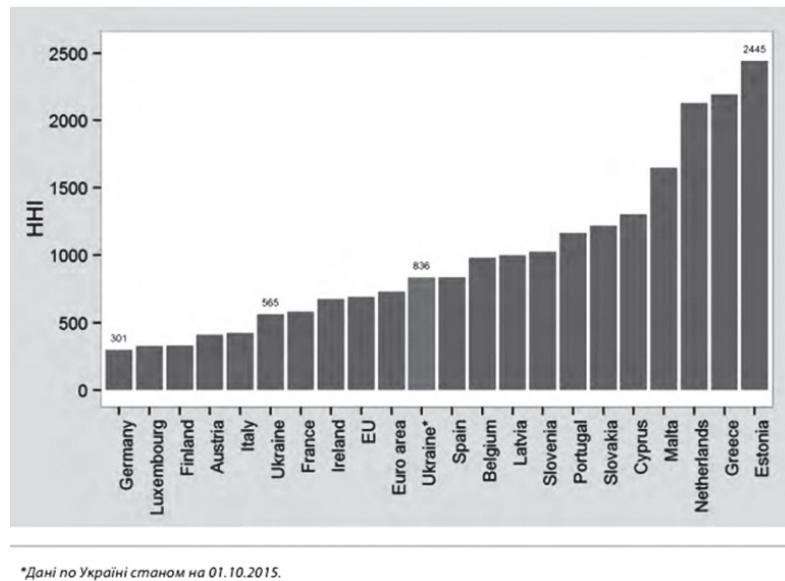

Рис.1. Рівень концентрації банківських систем країн Європи (HHI), 01.01.2015р. [8, с.21]

Банківська система України впродовж останніх двох років перебуває в стані активної структурної трансформації: кількість банків зменшується, підвищуються вимоги до прозорості діяльності банків та капіталу банку – це призводить до збільшення концентрації банківської системи.

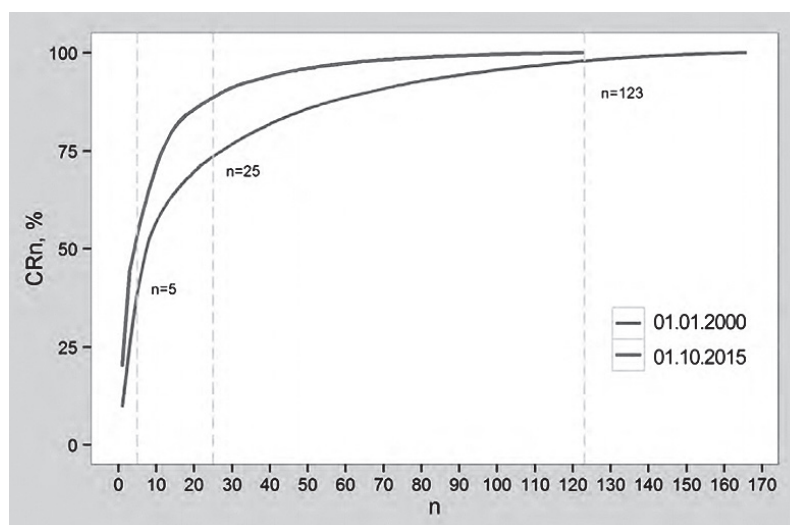

Рис.2. Криві концентрації активів банківської системи України станом на 01.01.2000 р. і 01.10.2015 р. [8, с. 15]

Великі банки стають головними учасниками банківської системи. Акумуляуючи значні обсяги коштів населення, вони є основними гравцями на кредитному ринку, в міжбанківських розрахунках та інвестиційній діяльності. При цьому негативними наслідками функціонування великих банків є надмірно висока концентрація активів і капіталу та проблема системного ризику (ефект доміно). В Україні можемо виокремити декілька каналів витоку системного ризику: 1) паніка вкладників – масовий відплив вкладів із банків призводить до втрати ліквідності й неможливості задоволення вимог як клієнтів, так і банків-контрагентів. Крім того, втрата довіри до великого банку, особливо державного, може підірвати довіру населення до всієї банківської системи; 2) взаємопов'язаність банків через кореспондентські відносини. Збій у системі організації міжбанківських розрахунків у великому банку може спровокувати активізацію операційного ризику як у самому банку, так і передати його на контрагентів; 3) проблеми з ліквідністю великого банку потенційно спроможні спровокувати аналогічні проблеми в інших банках-контрагентах. Це призведе до «ефекту зараження» і реалізації кредитного ризику [4, с. 22]. Тому важливо постійно приділяти особливу увагу діяльності великих банків, що потенційно в будь-який час за результатами діяльності можуть набути ознак системної важливості. Відповідно, доцільно розраховувати й аналізувати

загальний показник системної важливості в динаміці як мінімум за три роки для більшої точності та прогностичності отриманого результату.

Оскільки банківський сектор є досить концентрованим, то нині в Україні набуває особливої актуальності проблема організації ефективного управління сектором системно важливих банків. Однак при розробці методики регулювання й нагляду за системно важливими банками доцільно враховувати не тільки специфіку банківського сектору України, а й проаналізувати світовий досвід окремих економічно розвинутих країн щодо імплементації рекомендацій Базельського комітету з питань банківського нагляду в цьому напрямі. Наприклад, цікавим є післякризовий досвід Німеччини, де підхід до нагляду та управління системно важливими банками ґрунтується на таких основах: 1) орієнтація на ризики, тобто оцінка здатності банку брати на себе певний ризик; 2) пропорційність; 3) підхід, який базується на принципах Базельського комітету з питань банківського нагляду, що, по суті, є мінімальними вимогами для Бундесбанку. Слід також зазначити, що Бундесбанк використовує принцип «пропорційності» нагляду за банком (залежно від його фінансового стану та системної важливості). Досвід Данії в сфері запровадження нагляду за сектором системно важливих банків та його регулювання полягає в реалізації таких послідовних кроків: 1) вибрати показники, за якими визначаються системно важливі банки (зокрема, активи/ВВП, депозити банку/депозити (всього), кредити банку/кредити (всього)); 2) визначитися з «точками відсікання» для показників із пункту 1; 3) сформувати кошики зі значеннями діапазонів для встановлення додаткових вимог до капіталу; 4) сформувати банки, сукупний рейтинг яких за показниками перевищує «точку відсікання» хоча б за одним показником із пункту 1; 5) розрахувати загальний бал для визначення системної важливості банку; 6) розподілити банки за кошиками з метою визначення додаткових вимог щодо капіталу для кожного конкретного банку. Банк Нідерландів після фінансової кризи приділяє особливу увагу системно важливим банкам (на підтримку банківського сектору уряд витратив 18% ВВП). Аналізуючи підхід Банку Нідерландів до системно важливих банків можна виокремити такі три складові: 1) ідентифікація системно важливих банків відбувається відповідно до методології, розробленої Банком Нідерландів; 2) заходи з обмеження ймовірності дефолту, а саме: встановлення додаткових буферів капіталу – 1–3%; розробка нової методології нагляду; формування розгорнутих планів відновлення діяльності системно важливих банків; 3) заходи з обмеження впливу від дефолту системно важливих банків, зокрема посилений режим реорганізації та вдосконалення планів реорганізації [5, с. 42–43].

Висновки. Визначення системно важливих фінансових установ є актуальним у зв'язку з тим, що серед проблемних банків у період кризи виявляються й деякі найбільші системні банки. Держава змушена допомогти таким банкам, що дозволяє зупинити ескалацію й поглиблення кризових процесів, але виникає питання про ефективність використання допомоги і справедливості, а також доцільність втручання держави в приватний банківський бізнес. Ефективність державної допомоги слабким системним банкам на практиці виявляється дуже низькою. Тому для банківського ринку доречно застосування критеріїв ідентифікації системних банків по комбінації, які пропонує Базельський комітет, але з урахуванням присутності на місцевому ринку іноземних фінансових груп. Важливо розробити й застосувати оптимізований процес врегулювання слабких банків, які занадто великі. В результаті великі банки будуть більш уважними до загрози залишитися без державної допомоги в результаті помилкової стратегії бізнесу.

Враховуючи передовий іноземний досвід, а також досвід Національного банку України, можна вважати, що системно важливий банк – це фінансова установа, діяльність, вихід із ринку, банкрутство чи порушення функціонального стану якої прямо чи опосередковано впливає на стабільність банківської системи країни через її розмір, взаємопов'язаність, складність (інтегрованість) та спроможність генерування (трансмисії) системного ризику.

Серед головних шляхів регулювання сектору системно важливих банків слід визнати найбільш до речними: встановлення додаткових обмежень на прийняття ризиків (ліквідності, кредитного, інвестицій), збільшення необхідного рівня регулятивного капіталу, суворі вимоги нагляду до систем управління ризиками в таких банках, порядок втручання державних органів у роботу системних банків із метою вжиття радикальних заходів. Також, оскільки частка державних банків у секторі системно важливих банків є суттєвою, слід здійснювати особливі практичні кроки з метою оптимізації роботи державних банків, зокрема, згідно з рекомендаціями Європейського банку реконструкції та розвитку, який опікується проблемами ефективності функціонування державного сегмента банківської системи України, необхідно здійснити їх часткову комерціалізацію, що дозволить вирішити ключові проблеми функціонування державних банків та зменшить системний ризик для фінансової системи України.

Література:

1. Гладких Д. Стратегічні орієнтири реформування політики управління сектором державних банків / Д. Гладких // Вісник Національного банку України. – 2015. – № 5. – С. 12–17.

2. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id64097.
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 року №2121-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 5–6. – С. 30 с.
4. Краснова І. Сутність та критерії ідентифікації системно важливих банків / І. Краснова, В. Лавренюк // Вісник Національного банку України. – 2015. – № 5. – С. 18–24.
5. Набок Р. Системно важливі банки : підходи до побудови нагляду / Р. Набок // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 7. – С. 39–43.
6. Парипа К. В. Сутність системно важливих банків та їх значення для забезпечення стійкості фінансового сектору країни / К. В. Парипа // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия «Экономика и управление». – Том 25 (64). – 2012. – № 1. – С. 136–146.
7. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків» від 25.12.2014 р. № 863. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=13264040>.
8. Рашкован В. Концентрація банківської системи України: міфи та факти / В. Рашкован, В. Корнилюк // Вісник Національного банку України (Щоквартальний науково-практичний журнал). – 2015. – № 234. – С. 6–38.
9. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / С. Питер Роуз. – М. : Дело, 1997. – 768 с.
10. Blundell-Wignall A. The Business Models of Large Interconnected Banks and the Lessons of the Financial Crisis [Electronic Resource] / A. Blundell-Wignall, P. E. Atkinson, C. Roulet // National Institute Economic Review. – July 2012. – No. 221. – P. 31–43. – Access Mode : <http://ner.sagepub.com>.
11. Global systemically important banks: assessment methodology and the additional loss absorbency requirement (Covernote) [Electronic Resource] // Basel Committee of Banking Supervision. – 2011 (November). – Access Mode : <http://www.bis.org/publ/bcbs207cn.pdf>.
12. Globally systemically important banks: updated assessment methodology and the additional loss absorbency requirement [Electronic Resource] // Сайт Банку міжнародних розрахунків. – Access Mode : <http://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>.
13. Slovik, P. Systemically Important Banks and Capital Regulation Challenges [Electronic Resource] // OECD Economics Department Working Papers / OECD Publishing. – 2012. – No. 916. – Access Mode : <http://dx.doi.org/10.1787/5kg0ps8cq8q6-en>.